

Тази неделя в [библиотеката](#) на [desebg.com](#) представям новия документален сборник на Комисията по досиетата **„Държавна сигурност и РУ на ГЩ на БНА в Азия 1944-1991“**.

Неговата премиера се състоя наскоро в Централния военен клуб. Сборникът излиза под №34 от поредицата „Из архивите на ДС“ и е част от тазгодишната изследователската програма на Комисията по досиетата.

Определено може да се каже, че документалното издание осветлява за първи път една непозната и неизследвана до момента страна от дейността на Държавна сигурност и Разузнавателното управление на Генералния щаб (РУ-ГЩ) на Българската народна армия.

Става въпрос за присъствието на Първо главно управление (ПГУ) на ДС (външнополитическото разузнаване) и военното разузнаване (РУ-ГЩ) в Далечния изток.

Макар в заглавието на сборника да е посочен периодът 1944-1991 г. трябва да се уточни, че най-ранно датираните документи са от първата половина на 60-те години на XX век.

Включените документи се отнасят до разузнавателната активност на ПГУ и РУ-ГЩ в четири страни от Азия, а именно Китай, Северна Корея, Южна Корея и Япония.

„Изданието представя нови автентични документи, които ясно показват, че дейността на Държавна сигурност и разузнавателното управление на Генералния щаб на БНА в Китай, Северна Корея и Япония е изцяло подчинена на целите, задачите и интересите на съветското разузнаване в този регион на света”, уточняват съставителите от Комисията по досиетата още в началото на въведението към сборника.

Ако на територията на западноевропейските държани разузнавателните структури на НРБ извършват задачи донякъде координирано с тоталитарните служби от другите страни от социалистическия лагер, то в Далечния изток ДС и РУ-ГЩ са просто филиал на КГБ и ГРУ (Главно разузнавателно управление на въоръжените сили на СССР, съветското военно разузнаване, б.а.).

Съставителите подчертават, че НРБ на практика е единствения верен сателит на Кремъл на Балканите по отношение на Китай, с който ръководителите на СССР имат не само идеологически сблъсъци, по отношение на водещата роля в световното комунистическото движение през миналия век, но и водят борба за геополитическо влияние в тази част от света.

Архивните документи разкриват, че тоталитарните разузнавателни структури по време на управлението на БКП в лицето на ДС и военното разузнаване се сблъскват със сериозни проблеми и трудности, произтичащи от културно-историческите и психологически особености в изброените азиатски държави.

В сборника документите са структурирани тематично и са подредени хронологично.

В първия раздел са представени документи на Държавна сигурност и РУ-ГЩ срещу Китайската народна република и маоизма.

Във втория раздел са групирани документите на ПГУ и РУ-ГЩ на в Корейската народнодемократична република и Южна Корея.

Написано от Христо Христов
Неделя, 18 Декември 2016 20:34

В третия раздел са представени архивните документи на ПГУ и и военното разузнаване в Япония.

Първите оперативни работници по линия на ДС в Китай са изпратени през 1966 г. Това е само година след опита за военен преврат срещу Тодор Живков в България, начело с Иван Тодоров – Горуня. Комунистическата върхушка смята, че тази група военни са изпаднали под влиянието на маоизма.

Задачата на ДС е да се изучи оперативната обстановка и да се събира информация за провеждащата се по това време в Китай „културна революция“. РУ-ГЩ действа още по-ограничено чрез военното аташе в Пекин.

И двете български комунистически разузнавателни структури събират данни за вътрешнополитическото положение и дейността на Китайската комунистическа партия. В частност е събрана информация и за най-новите военни и оръжейни възможности на Пекин (притежание на ракети от типа на балистичните).

През 1974 г. в ПГУ е създаден самостоятелен отдел за работа срещу Китай и Албания, последната като страна, която следва китайския, а не съветския модел на развитие.

В сборника са включени и документи, отнасящи се до контраразузнавателната дейност на ДС срещу представителите на Китай в НРБ. С тази дейност е натоварено Второ главно управление на ДС. Целта е да се пресича „подривната дейност“ на китайските дипломати и представители на китайските служби, действащи под прикритие, срещу НРБ и СССР.

Особен интерес представляват документите на Държавна сигурност по отношение на Япония. Резидентурата на ДС там се създава през 1965 г. Указанията са да се използват съответни агенти по „задачи на съветските другари“.

На фона на западното технологично ембарго ДС установява, че в Япония има благоприятна почва за придобиване/кражба на модерни технологии и тази линия

Написано от Христо Христов
Неделя, 18 Декември 2016 20:34

поставя основата на научно-техническото разузнаване. През 1984 г. то претърпява провал с обвинението срещу български дипломат в извършването на промишлен шпионаж, а случаят е разгледан на заседание на японското правителство.

Отделно сборникът съдържа интересни документи, свързани с посещенията на Тодор Живков в страната на изгряващото слънце.

В хартиеното издание на сборника са включени общо 148 документи, а в неговия разширен електронен вариант – 213 документи.

Както и другите сборници и този се разпространява безплатно и може да бъде получен от централата на Комисията по досиетата на ул. „Врабча” 1 в София или да бъде изтеглен неговия електронен вариант от страницата ѝ в интернет – comdos.bg .